

IDŐK TANUJA.

(EGYETEMES MAGYAR UJSÁG.)

**Szerkesztői szállás és kiadó-
hivatal:**

molnár-utca, 14. sz. a.

Szerk. iroda: váci utca 19. sz. 2. em.

Előfizetési feltételek:

Pesten házhozhordással, valamint vidé-
ken postai széküldéssel egész évre
16 frt., fél évre 8 frt., negyedévre 4 frt.

Megjelenik e lap vasárnapok és ünne-
peket kivéve mindennap.
Hirdetések háromszor hasábozott soraért
vagy annak helyéért 5 ujkr. s 30 ujkr. bé-
lyegdíj számítatik.

Nyilatkozunk s méltányoljuk réghaj- tott lapunkat! ¹⁾

Nem tudjuk, vajjon hirlapirodalmi történel-
münk mutat-e föl hasonló jelenetet ahhoz,
melynek mi legközelebb tanui valánk ama esa-
tározásban, melyet az „Idők Tanuja“ ellen még
születése előtt indítottak némelyek eszűn csak
azért, mivel közrebocsátott programjában fér-
fiass nyíltsággal bevallotta az elveket, melyeket
a lap követend a napi események és politikai
kérdések megítélésében.

Az agitatók a megindítandó lap ellen prog-
ramja széküldése után azonnal minden rész-
ről megkezdettek, a keserű polemia folyt, nem
hiányoztak csipős észrevételek, merültek föl
sértő gyanasítások s történetek közben-közben
tiltakozások is, melyek a még meg nem szüle-
tett gyermek törvényessége ellen óváskép itt és
amott is közbevetettek.

Míg mindez a tisztán politikai s különösen
azon lapok hasábozjain folyt le, melyek szellemét
leginkább azon időtől fogva volt közelebből

¹⁾ Igen tisztelt munkatársunk e heces cikk kísé-
rében a többi közt ezeket írta nekünk: „Mindenkor hő
ohajtásom volt; hazánkban egy oly politikai lap megindí-
tását megerni a kath. elveket s nézeteket a polit.
kérdések s napi események megítélésében is érvényesítse.
Őn erre vállalkozott; adjon Isten hozzá erőt, kitartást, és
a közremunkálkodók egész seregét.

Megvallom, eljénte aggodni kezdettem azon: vaj-
jon fog-e a szerkesztőség legott annyi erővel rendel-
kezhetni, mely ily méltóságtelejes lap kellő fűntartására
szükséges: azonban csakhamar elgondolám, ha mindenki
csak így aggodik és nem tesz: akkor természetesen a
szükséges erő hiányozni fogna. S ennek az lett a követ-
kezménye, hogy magam is elszántam magamat teendőim
nagy halmaza közt is megragadni a kínálkozó alkalmat,
hogy e lapot tehetségem szerint elősegíteni törekedjem.
Szívünköl örvendünk ily tollnak közremunkálásán s
ohajtuk, vajha minél gyakrabban találkozzunk. Szerk.

megismerni szerencsénk, mióta az apostoli sz.
szék a forradalmi tendenciákkal tusában, örökre
elidegeníthetetlen jogai mellett a nagy elődök
példájára bámulatos erélylyel küzd, csak ugy
kárhóztatva az erőszakos elfoglalásokat, mint
jogos érzetének öntudatában nemes büszkeség-
gel visszautasítva a nem kért és ráerőszakolni
akaró jó tanácsokat: — mi e nem épen mindig
tiszteletet gerjesztő loyaltással vezetett perfo-
lyamat elég higgadt vérről követtük, az időtől
várva orvoslást, mely az ekkép fölingerelt ke-
délyeket lassankint lecsillapítandja.

De miután e szerencsétlen lap-harcba oly
tiszteletreméltó elemek is vegyültek, melyeket
mi a vallás, az egyház és a nemzetiség jól fölfo-
gott érdekében ohajtottunk volna attól örökre
távol tartani, lehetetlen volt szívünk bánatos ér-
zetében föl nem jajdulni, s komolyabb pillanatot
nem vetni a jövőbe, mely ránk nézve ily előzmé-
nyek után annál fontosabb vala ²⁾. Legkevesebbé
sem volt szükség fölzudítani a közönséget, semmi
higgadt gondolkodású által el nem hihető rém-
képek által, mintha a török tatár conspirált volna
a szegény magyar vesztére, kiirtására?

Részünkrol sokkal erősebbnek hisszük a ki-
fejtett nemzeti érzület által alkotott és a fölme-
rült indigentiák következtében még inkább meg-
szilárdult kapcsolatot, melyek ma hazafit hazafi-
hoz, magyart magyarrhoz szorosabbra fűznek,
hogysen ezeket bármily erőnek, annál inkább
oly lapnak sikerülne megtágitni vagy gyen-

²⁾ Itt a „Religio“ körül történeteket bírálván az igen
t. cikkirő, miután az ügy az ország hgyrimása ő főmagas-
ságának atyai böles intézkedései folytán már ki van egyen-
lített, és Somogyi önálló független szerkesztője a „Religio“-
nak, mi is a feledés fátylát borítjuk a történetekre, ohajt-
ván, hogy a ker. szeretetet és békés egyetértést többé semmi
meg ne zavarja.

Szerk.

gíteni, melynek különösen szerkesztője a megtámadó celebritások szerint nem politikai nevezetesség, sem annyi képzettséggel nem bírna, hogy valamely nevezetesebb mozgalmat képes volna akár előteremteni, akár célhoz juttatni³⁾.

Ezeket tekintve, részünkről inkább fájjaljuk azon megtörtént agitációkat, főlészólamásokat, gyanúsítgatásokat és törekvéseket, mint ama gondolatot, hogy e honban is specifice katholikus színi politikai lap képviselje ezental a katholikusok specifiens érdekeit. Mert meggyőződésünk szerint nem ez fogja a jó egyetértést és a szívek harmonicus öszhangzását megzavarni, hanem hamarabb és inkább az oly méltatlanokdások és tendenciák, melyek más véleményt nem tűrve, imponáló suprematiával a nemzetiség ürügye alatt a katholikusoktól azt kívánják, hogy nekik a napi eseményeket, kérdéseket ne legyen szabad saját hitelveik és nézeteik szerint felfogniok megvitatniok és megérdemlett érvényökre emelniok vagy szállítaniok. Az ily tendenciák és követelések a jóraváló katholikust mindenestre legérzékenyebben érintik, és nagy esoda épen nem volna, ha ama tendenciákat legkevesbbé sem tartaná a nemes hazaszeretet kifolyásainak, manifestatióinak.

Ami bennünket illet, nyíltan bevalljuk, hogy nézettünk és meggyőződésünk szerint egy jól szerkesztett, az egyház és haza érdekeinek megfelelő katholikus szellemű politikai lap alkotása égető szükségünkhöz tartozék, s annak még továbbra halasztása valóságos calamitás lett volna a magyar egyház katholikus népeire nézve; épen nem osztotva azok véleményében, kik a vallási elveket a politikai kérdésektől távol tartani akarván, azokat egyedül a templom szűk falai közé szorítani ohajtják. Ha erre okainkat keresitek, röviden, egész nyíltsággal elő fogjuk azokat adni.

Mi nem képzelhetünk magunknak oly lapot, habár ez tisztán politikai lenne is, melyre kisebb nagyobb befolyást ne gyakorolna azon vallásos meggyőződés, mely azoknak sajátja, kik annak vezetése-, szerkesztése- s levelezésében tettelegesen befolyanak. Az ember önmagát, tehát szívverévé vált meggyőződését sem tagadhatja meg soha végkép anélkül, hogy szellem-erkölesi életét tökéletesen meg ne semmisítse. Ez az ember töle elválaszthatatlan mindenütt nyomban kövveti nem csak akkor, midőn a templom szentélyének küszöbét átlépi, hanem akkor is, midőn egyéb kötelmeit, munkáját vagy foglalkozását teljesíti; és mi a közjóra épen az oly lapot tartanók legveszélyesebbnek, mely magát

³⁾ Mi egyébiránt ezen semmi alapos okkal nem motívált nézetben osztotni semmi áron sem akaránk. Majd megmutatja az idő, s hiszszük, hogy jó reményünkben csatlakozni legkevesbbé sem fogunk.

K. J.

minden vallásos meggyőződésen túltéve, nyíltan a hitetlenség zászlója alá szegődnek; pedig e kettő közt nincs közép, mit választani lehetne.

A mérséklet itt csak abban állhat, ha mi szentebb meggyőződésünknek ugyan hódolunk, de a máskep gondolkozók iránt is kellő tisztelet-és méltányossággal viseltetni fogunk, igazságtalanul ezek rovására el nem fordítva a tényeket, sem oly célt vagy tendenciákat nem tulajdonítva nekik, mikre nem törekszenek és melyek őket szívök mélyében méltán sérthetnék, elkeseríthetnék. Azí követelni például, hogy a protestans angol sajtó a kath. egyházat oly közel érintő napi eseményeket azon szempontból fogja föl és ítélje meg, minő szempontból fogja és ítéli meg a lelkes francia clerus és ezekkel azonkep gondolkozó francia katholikus intelligentiának ropant többsége, nekünk katholikusoknak jogunkban nincs; de az már igenis, hogy koholt rágalmakat ne terjeszsenek, alacsony elferdítések által a kath. egyház és annak feje irányában a közvéleményt tévutra ne vezessék, ne bátorítsák fel az igazságtalanságot, ne szítsák a lázadási merényeket épen azok közt, kik souverainjök irányában kettős sérthetetlen jogcim által is köteleztetvük a tisztelet- és engedelmességre; habár jól tudjuk is, hogy a protestans Angolhonak különösen vallási tekintetből érdekében állana megyengíteni a pápai szék nem csak világi, de egyházi tekintélyét is; mivel a cél még nem szentesítheti meg az eszközöket. És ez áll más tárgyak- és lapokra nézve is.

Ily nézpontokból indulva tehát ki, kérdjük, lehet-e, kell-e, lehet-e legalább az igazságosság és méltányosság elvénél fogva kárhözhatni azon bensőleg katholikus érzetű honpolgárokak, kik oly szellemű politikai lap előteremtésére gondoltak, melynek ne csak esetleg legyen szerkesztője katholikus, hanem tisztán a katholikus elveket, nézeteiket és érdekeiket képviselje még a politikai kérdések és napi események megvitatásában is? azonban mindig úgy, hogy ez által a nemzeti jóllét fejlődése és megszilárdulása csorbát ne csak ne szenvedjen, hanem hathatósan elő is segíttessék, mit elérni e téren annyival könnyebb, minél tagadhatatlanabb, hogy a nemzetek jóllétének legbiztosabb basisa a tiszta catholicismus.

És erre a katholikusok annyival inkább föl vannak jogosítva:

mert legszentebb érdekökben fekszik feltárgyelni arra, hogy e honban, melynek két harmada tisztán katholikus, oly politikai elvek vagy nézetek ne emelkedhessenek, uralomra, melyek a katholikus népben a hit és egyház iránt tartozó fíni kegyeletet és ragaszkodást könnyen megyengíthetnék;

ked
teket
a kat
sok,
hatni
tényi
ugy
állam
másk
nagy
esolat
kül, v
dönte
nagy
háza
ván, i
tett k
gozta
nak is
ben a
relme
csönö
nyesi
bajai
mozd

saját
lyek
hangz

ra bir
kath.
egyar
telhet
inkább
zadon
és sze
re és
dult,
gyelte
nem e
Európ

Ö
sőbb h
s minis
terium
mellett
Ö
jost ka
méltozt

mert kötelességökben áll buzgón arra törekedni, hogy a katolikus örök elveket és nézeteiket még a politikában is érvényesítsék, miután a kath. egyház dogmái nem elkopott üres állítások, hanem igazság és élet, melynek át kell hatnia mindent, megszentelnie mindent, s keresztényileg átalakítania mindent, az egyént csak úgy mint a társadalmat; a családot, miként az államokat; és a tudományt, a művészetet nem másképp mint magát a politikát is;

mert némán türemök nem szabad, hogy a nagyszerű világesemények s ezekkel szoros kapcsolatban álló kérdések katolikus néz pontok nélkül, vagy éppen ezek rovására diszcutáltassanak, döntessenek, intéztesse nek el;

mert kettős felelet terhe alatt köteleztetvék, hogy a nemzet jogos igényeit, a katolika egyház jól fölfogott érdekeivel összhangzásba hozván, ily alapon fejlesszék mindazt, mi a szeretett közhaza, trón, dynastia, nemzetiség fölvirágoztatására és javára szolgál;

mert igenis méltányos, hogy a katolikusoknak is legyen oly saját politikai közlönyük, melyben a netalan specíficus jogaikon elkövetett sérelmeiket elmondhassák s a discussio terén kölcsönös értesülés által oly mód és eszközök érvényesítéséről gódozódhassanak, melyek saját bajaikon segíthetnek, és specialis javukat előmozdíthatják; és végre

mert senki arra nem köteleztethetik, hogy saját pénzeért oly lapokkal táplálkozzék, melyek nézete, szelleme és elvei az övéivel összhangzásban nincsenek.

S ezek azon okok, melyek bennünket is arra birtak, hogy azok soraiba lépjünk, kik egy kath. politikai lapban való közremunkálás által egyaránt akarnak az egyház és haza javának telhető erejéből szolgálni, semmitsem ohajtva inkább mint azt, hogy e nemzet, mely nyolc századon át a kath. egyház palladiuma alatt bonus és szebb napokban életerejében föntartatott, névre és dicsőségre szert tett és oly virágzásnak indult, melyet neki más nemzetek méltán megirigyeltek, — ezután is épségében föntartassék — nem csak, de nagygyá és dicsővé is emeltessek Európa népesaládjai nagy testvéreikében.

Kovács József, kanonok.

HIVATALOS.

Ő cs. k. Apostoli Felsege m. hó 27-ről kelt legfelsőbb határozatával *meysenburi* báró *Rivalier* Ottó udvari miniszteri tanácsost, a császári ház s külügyek miniszteriumában titkos tanácsosi méltósággal, díjlelendés mellett, legkegyelmesebben fölruházni méltóztatott.

Ő cs. k. Apostoli Felsege *földvári* báró *Földváry* Lajos kamarási méltósággal legkegyelmesebben fölruházni méltóztatott.

LEVELEZESEK.

Kárpátalja, dec. végén, 1859. Míg a politikai szemlék írói és költői a világ nagy eseményeit firkésszik, szabadjon nekünk a haza belletének közelebb álló mozzanataira figyelniünk. A napisajtó tekintse az ily közleményeket, mint megannyi vidéki observatoriumot; vagy mint megannyi községi képviselőt az eszme- és véleményeserek országgyűlési teremében, ki ép oly hasznos és szükséges tájékozást nyújthat a köz nemzeti viszonyokban mint az, ki magas tekinteteknél fogva rendszerént csak az európai összmozgalmak szempontjából akar nyújtani irányt. Mi igénytelen földadatunknál fogva Zemplénből, Ungból s Beregből fogunk most szólni. Mindhárom megye oly pontjai hazánkban, hol csak nem rég is közéletünk leghatalmasabb habjai verdestek; hol az értelmiség jelenleg is kitünő képviselőkkel bír, s hol mindenkor elég anyag volt és van arra nézve, mi az ország politikai vagy közigazgatási viszonyait illetőleg fölemlítésre érdemes.

Tekintsük először is Zemplént. Itt a társas életben mily esend s visszavonultság uralkodik. Legörömeztőbb mulat mindenki saját tűzhelyénél s a közös találkozásoknak némileg élénkebb pontjaiul alig lehet mást fölemlíteni, mint gr. *Majláth Antal* ő excellentiája népszerű tusculanumát Perbenyikben, és *Szirmay József* ur művelt háznépét Párdison. A gazdalkodás terhei s az élet egyhangúsága miatt eltikkadt szellemek ezen derék férfiak körében szoktak néha-néha enyhülést keresni, s a leghazafiasabb érzelmek mellett a vidék jólléte, anyagi s erkölcsi fölvirágzásáért véleményt váltani. Egyebekben jelenleg csak a jószágrendezések s a faluközségek szabályzása érdekli leginkább a közbirtokosokat, a mi e megyében, hol nagy- és kisbirtokos ropant számmal találhatik, s hol ép a nagyobb jószágtesteknél fogva a helyközségi viszonyok is sajátszerűek, — nagyon természetes. Az urbéri törvényszék működését csak dicsérettel említhetünk; mivel itt erélyt s rendkívüli munkásságot tapasztaltam. Számos határ, sőt aránylag sokkal több mint a szomszéd megyékben, már rendezve van, s még több is rendeztetett volna, ha ebben a nép macacssága s bizalmatlansága gátköül nem szolgálna. E macacsság leginkább a nagymihályi járásban tapasztalható, hol a nép sem volt földesurainak sem bírának, sőt még tulajdon ügyvédeknek sem hisz, s ez okból kész inkább költségesen perlekedni mint egyezség útján eszközölni a birtokszabályozást. Ily községek nevezetesen Nagy-Mihály, Topolyán, Párdics, hol barátságos egyezség mellett már sokkal előbb, sőt több előnyvel fogott volna a tagosítás megtör-

ténni, mint per utján. Nem akarván e megkövetelt bizalmatlanság okait mélyebben fürkészní, annyit mégis merek kimondani, hogy itt a bajnak némi forrása tán abban van, mivel volt földesuraink egy évtized óta nagyon is elkülönöztek s távol tartják magukat a néptől. Sokhelyütt, habár patronusok is, a népnek még iskoláira s egyházaira sem akarnak segélyt nyújtani. A mi a helyközségek rendezését illeti, e megyében sok nagybirtokos idegenkedik urodalmait külön jószágtestekül kiszakíttatni; mivel részént nem akar a rendőri kezelés, a iusticiariusok tartásának költségeitől. E tekinteteket alaposaknak valljuk mi is, s még hozzáteszük: hogy ha paraszt faluközseink az uri birtoktestektől elszakíttatnának, nem csak hogy minden erkölcsi gyámságot elvesztenének, — aminek teljes corruptió lenne következménye, — hanem közigazgatási viszonyaink szintén méginkább fölzavarodnának. Mert a nép e birtokos mivel osztály között még nagyobb választó fal emelkedvén: egyrésztől a méveltségi szellemnek szűnnék meg minden csatornája, más részről épen a teljes elidegenedés miatt még kevésbé használhatná a birtokos osztály népünk nyers erejét a gazdasági dolgokban mint most. Notandum, a gazdaságra vonatkozólag. E megyében több virágzó s rendezett urodalom létezik. Ilyenek: a gr. *Sztáray Albertnélé*, a herceg *Bretzenheim-féle*, a *Lónyainaké*, a gr. *Barkócy Jánosé*, *Buttlere* s más nagyuraké. A kisebb- és községbirtokosok azonban nagyon nehezen mozognak, mivel semmiféle pénzők sines a fundus instructura. A pénzviszonyokról és zsidókról beszélvén egy birtokos ismerősömmel, midőn állítám, hogy e megyében leginkább a zsidó bérletek rongálják a népet, ezen jellemző nyilatkozatot tette: „Uram, az a szerencsénk, hogy zsidó van a megyében, mert ha ezek nem volnának, még egy garaskához sem tudnánk jutni.“ — Hígye biz a manó, — válaszolám neki, — hiszen ez oly állapotra mutat, mint mikor a megromlott gyomru ember hánytatót kíván táplálékul.“ Egy földhittel-bank létrejövetelét itt valóban egy szájjal, egy lélekkel kívánja mindenki. De menjünk tovább. (Vége következik.)

POLITIKAI MOZGANATOK.

Ausztria. Mint a „Wiener Ztg.“ jelenti, a m. évi dec. 23. ról kelt legfelsőbb nyiltparancsnál fogva fülállított állam- adóssági bizottmány, mely az Ó es. k. Apostoli Felsége által kinevezett következő tagokból: herceg *Collredo-Mannsfeld* Ferenc József, mint elnök, marquis *Pallavicini* Alfonz s báró *Rothschild* Anzelmól, továbbá a nemzeti bank küldöttjei, *Böhmstetteni* lovag *Popp* Konstantin s lovag *Waldauer* Mór, az alsóausztriai kereskedelmi- s iparkamra küldöttje, nemes *Düek* Antal elnök s a bécsi börtökamra küldöttje, *Marmann* Péter börtökatanácsosból áll, l. hó 4-én megalakult.

Ugyanannak másnap szerencséje volt, elnöke által, audentián Ó es. k. Apostoli Felségének benutattatnia; mely alkalommal ő hercegsége a bizottmány elé kiszabott nagyfontosságú füladatot Ó Felsége előtt velős szavakkal kifejteti, és egyszersmint azon biztosítást legalázatosabban kifejezni bátorkodott, miszerént a bizottmány tagjai, mindnyájan kötelességökhöz hű odaadás érzülete által levén lelkesítve, saját bizalomteljes küldetésüket szintoly valóhíven mint lelkesmeretesen törekednek teljesíteni.

Mintán Ó Felsége ezen tiszteletteljes nyilatkozatot kegyteljesen fogadá, s azon reményét fejezte ki, miszerént ezen bizottmány tagjai, melynek számára a császárral közvetlen közlekedés fontos előjoga tartott fön, nagy-kiterjedéstü füladatukat a kijelölt szempontból fogandják föl s a bennök helyzett bizalomnak teljesen megfelelni ügyekvendenek. Ó Felsége az egyes tagokat hozzájuk külön-külön intézett kegyteljes szavakkal méltóztatott szerencsésíteni.

A bizottmány a legközelebbi napokban megkezdendi működését. (B. H.)

Franciaország. A párisi bíbornok-érsek, amint többszörösen jelentik, a tuileriákban az újevi elfogadatason a császár előtt a sz. atya iránt való aggodalmát fejezte ki, és a kormány-politikával meg-nem-elégedését észrevetetlen engedé, mire III. Napoleon így nyilatkozott: „Mindent meg fogok tenni, hogy egy keresztény katolikus kötelességeit s az uralkodót egyesitem.“ Mintha nem minden hívő, legyen az uralkodó vagy kol-dus, tartoznék engedelmeskedni az Isten minden parancsai- és sz. egyházának, mielőt akármely szempontból földi dolgokra gondolna.

A bíbornok-érsek, mintán részéről a clerus üdvözlését elfogadá, ugyanazon értelemben, mint a császárnak felelt, a mostani szomorú állapotban nyilvános imádságok megtartását ajánlotta a clerusnak.

Ha a párisi magasabb körökben a tuileriákban véghezment újevi elfogadást a függő kérdés békés fejlődésére kedvezőleg magyarázzák is, a közvélemény nines ezen fölfogás mellett. A bizodalom már első pillanattól fogva nem volt szilárd, s egy Times-cikk által egészen megingattatott.

A „City“-lap véleménye következő szavakban öszpontosul: „Égypár napja azon hír szárnyal, hogy végre a sokszor emlegetett congressus nem is fog létesülni. Ez valószínűleg nem lesz más, mint a természetes következtetés, melyet a politikai és kereskedelmi világ a francia császár s a többi hatalmak nyilvános zavarából az összejövetelre nézve von. Mondhatjuk mégis, hogy egy pillanatra úgy rémlik, mintha a congressus csakugyan nem jönné létre. Egy ilyenü diplomatiái tanács-gyülés bizonyos véleményegységet terjeszt tagjai elé; azonban e rendszer legbizuggabb védője sem fog annyira menni, hogy azt követelje, miszerént szavazattöbbségnek szabad a hatalmat lekötönie, vagy egy elismert állam fejlődésére zavarólag föllépnie. A congressus független hatalmasságok összejövetele, melynek célja megítélni azt, ami már megtörtént vagy véghez fog viténi azoktól, kik a cselekvésre nézve jogos igényvel bírnak, és akiknek cselekedetei, ha már megtörténtek, visszavonhatlanok. De ekkor az egyesek telhatalma véget ér, és senkinek sem szabad azon jogot követelnie, hogy a kisebbséget lekösse, hogy így akár a pápának, akár alattvalóinak segíthessen. Ebből következik, hogy ha semmi kilátás nines az egység megközelítésére, az egész congressus fölösleges. Az oly congressus, mely senkit sem kötelez, kevéset használ, ha ebből öt állam képviseltetik, mely a többi négy ellen szavaz, vagy ha ketten vagy hárman egy hozott határozatot elleneznek. A határozat-

tok e
európ
csak k
az új
amen
elég j
helyez
mök
jünk.
ország
szó tö

semmi
azért,
ki, ah

után
nyert,
szents
tását
atya
hangz
sort s

reggel
daecár
vagy
dobsz
Tulaj
örség
mivel
bár a
tekker
badcs
csapat
s így
tesen
het tar

csára
seillei

26-kár
palotá
okokb
va vol

poban
rentá
lenfe.

tetni a
Ricsob
toft, te
kedne
otthon
a trón

nöke által, tattatnia; elé kiszavélós szasztást leg- a bizott- odaadás jes külde- en töreke-

latkozatot miszerént sászarrali fön, nagy- fogandják megfélelni hozzájuk tiltoztatott

megkez- mint több- ogadta- alalmát fe- lélegését nyilatko- eresztény yestem." vagy kol- en parant- pmpontból

us üdvöz- ászárnak. s imádsá-

leriakban kékés fej- vélemény első pill- aikkál által

okban ösz- gy végre létesülni. zetes kö- i világ a tavarából is, hogy us csak- ai tanács-

rajai elé; g anyira többség- ért állam független megítélni azok- rnak, és szsavon- et ér, és gy a ki- kár alatt- a semmi rész- onkít sem prisetle- ten vagy utároza-

tok erkölcsi ereje így az életben igen csekély lesz, s ezen határozatok semmi részét sem fogják képezni az európai nemzetközi jognak. Ily egyértelműség pedig csak nehezen érhető el. Mi nem akarjuk állítani, hogy az újabban végzett tárgyalásokról többet tudunk, mint amennyi az egész világ szeméi előtt fekszik; azonban elég jöve nyilvánosságra, ami bennünket oly állapotba helyez, hogy a szerepekről, melyeket a különböző álla- mok fognak eljátszani, szenvedőlegesen ítéletet mond- junk. — — Végre kijelenti a „City“ lap, hogy Angol- ország egészen megelégedhetnék, ha a kétséges congres- sus tökéletesen köddé válnék.

III. Napoleon szavai, melyekben ő az *élsimert jo- gokról* beszél, a félhivatalos „Patrie“-nak alkalmat nyuj- tának egy hosszabb terjedelmű cikkre, melyben némi csútrés-csaravás alatt azt látszik mondani, hogy a pápá- nak világi uralma mindenesetre elismert jog, azonban minthogy Franciaország a tanácsok által, melyeket ezen tekintetben Romagnának adott, ezen jog iránt való tisz- teletét kimutató, minden jogos és méltányos iránt való vizalmánál fogva, a szent széknék ezen jogát Európa biztossága és a mostani gyülekezeti igényeivel öszhangba iparkodik hozni.

Habár ezen nyilatkozat semmi újat, sőt általában semmitsem mond, mindazáltal figyelemreméltó s pedig azért, mivel a mostani körülmények közt ott mondatott ki, ahonnan származik.

Olaszország. *Modenából*, jan. 2-áról jelentik: „Mi- után a kormány a Mortara család által bizonyítottakat nyert, hogy a gyermek elrablása (!) *Felletti* atya, — a szentszéki inquisitor által rendeztetett: ennek elfoga- tását határozta el. A törvényes vizsgálat, mely *Felletti* atya ellen intéztetik, gyermekrablása (!) vád gyanúat hangzik.“ — Az „*Ind.*“ ezen esetnek néhány esodalkozó sort szentel.

— *Rómából*, dec. 27-éről írják a „K. Z.“-nak: Mai reggeli 6 óraker, szakadó esőben s a kihirdetett ünnep dacára, az utóbbi időkben a környékről öszpontosított vagy újabban fogadott valamennyi pápai katona lüremás dobzó mellett elhagyta a várost és Terni felé tartott. Tulajdonképeni rendeltetés helyük Perugia, honnan az örség nagyobb része Pezaróba sietni parancsoltatott, mivel az ezzel töszomszédos Rimini mozgásban van. Habár a tegnapi tudósítások nem öszhangosok s a részle- tekben, az bizonyos, hogy az ideiglenes kormány sza- badesapatai, a lakosok- és az ezektől odahívott római csapatokkal való öszkeozódás után, a várost elhagyák, s így a pápai lobogók újra kitzütettek. Most természetesen ezen kihívás után komolyabb öszettküzözéstől le- het tartani.

— *Milánóból* jelentik: *Faillant* tábornagy paran- csára a „Giorgio Revées“ című új ballet zenéjéből a mar- seillei indulót Milanóban ki kell hagyni.

— *Milánói* levelek írják, hogy Velencében mult hó 26-kán az Ancilló-féle gyógyszerár vezetője a Bembo- palotához közel meggyilkoltatott, amint vélik, politikai okokból; a döfés azonban nem azt találta, akinek szá- va volt.

— *Bolognából* Zaninni ezredes, ki 1848-ban Otop- poban parancsnokoskodott, elfogatott. Nemelyek sze- rént ut a modenai herceg, mások szerént Mazzini ügynöke lenne.

— *Florenc*, jan. 1-én. Toscana kormánya képvisel- tetni akarja magát a párisi congressuson. Mindenki B. *Ricasolira* gondol, kit Napoleon már többször felszöll- tött, tenne látogatást Párisban; azonban mégis úgy véle- kednek sokan, a miniszterelőkre nagyobb szükség van otthon, nehogy távollétét fölhasználván az ellenpártiak, a trónvesztett hercegek ügyét felkarolják: azért Rica-

solit honntartván, más két férfit jelöltek ki, *Cosimo Ri- dolfi* oktatástügyi minisztert és *Ubaldo Peruzzi* vaspá- lyaigazgatót, ezek közül fognak képviselőt választani.

A congressusra ismét sokat kezdenek építeni, mi- után a „La Nazione“ egyik újabb cikkében bővebben szól az olaszhom s poroszérdek egyazonosságáról, mi szerént az Ausztria iránti ellenségeskedésben áll- azért hiszi, hogy az olasz ügyeket a porosz küldött a con- gressuson pártolni fogja.

Egy helybeli lap „*Il Momo*“ a rendőri hatóság ál- tal 14 napra fölfüggesztetett, mivel a nemzetörség ren- detlen öltözékéről szólt, és ez által, mint mondatik, nevétségessé tevő azt, s bizalmatlanságot idézett elő; egyébiránt abban, mit egy bizonyos külhatalmi befo- lyás előnye igényel, szabadon lehet írni, csak a többire al- kalmaztatik a sajtótörvény szigora, mely sokszor egye- dtől a rendőrigazgatók önkényétől függ.

A függetlenségi párt a közkatonáknál is törekszik magát érvényesíteni. Több oldalról hallatszik a panasz, hogy a katonaság szükségét szenved élelmi szerekben; ez ismét a szövetségpártiaknak müve, holott a katona most bővebb élelmezéssel láttatikel mindenben. Mind- ennek dacára azonban a szövetségi katonák nem szün- nek meg szüleiket és rokonaikat ostromolni segítségért, mely ha nyújtatik is, sokszor elvesztek alkalmasint a had- testek gyakori átszállásoltatása miatt. Erzekeny ese teket lehetne itt elsorolni, mikép egy szegény anya, ki egyetlen fiában végső támaszát elvesztette, hosszas né- kilözésekben nyomorkodva néhány fillért gyűjtött, hogy ezeket neki elküldhesse.

Az egyetemi tanítmányok folytatására oly inté- zet alapított, mely egy valódi egyetem jellegével bír. A nagyfizetéssel ellátott tanácsok már többnyire he- vannak töltve. *Cantu Caesar* itt tartózkodik és jeles pie- monti egyének váratnak ide farsangra.

Oroszország. *Sz.-Pétervárról* dec. 28-káról írják, hogy hg *Gortschakoff* jan. 6-án indul Párisba; a „Kreuz- Zig.“ legújabb száma elleben azon tudósítást közli, „hogy *Gortschakoff* elutazásának bizonyos határidejéről többé szó sem lehet. Erről csak akkor lehetne vélege- sen határozni, ha másrészt a Párisban intézett alkudo- zások a pápa ellen irt, sokat emlegetett röpirat felől biztos eredményt szolgáltatának. (Az elhalasztás úgy látszik csak a dec. 28-ki közlés után történt.)

Görögország. *Athenából* dec. 24-éről tudósítás ér- kezett, hogy a miniszteriális részről *Nauplia*, az ellenzéki- ről pedig *Spezia* megválasztása megvesztegetés miatt elvetetett. Mint franciaországi követ *Athena*be. *Bowré* ur ur fog jönni, ki eddig Teheránban volt követ.

Törökország. *Konstantinápolyból* dec. 23-ról jelen- tik, hogy a kaukázusi törzsek számosabban mint valaha vándorolnak be. Kertsch-kikötőben s vitorla- s 2 gőz- hajó állt a menekültek befogadása- s Ciliciába való szal- litására. Több ezren közülök magában Konstantiná- polyban akartak meglepedni.

Legújabb.

Velence, jan. 6. A patriarcha a párisi „Le Pape et le Congrès“ című röpirat ellen körlevelet bocsátott közre.

Milano, jan. 6. F. hó 3-ka s 4-ke közti éjjelen a mantuai, velencei és piacenzai futárok megtámadattak és kiraboltattak.

London, jan. 7. A „*Morn. Post*“ mai számának egyik cikke szerént a congressus létrejövetele valószínűtlen. *Franciaország* Angliát *semmiféle* szerződés- sel nem kinalta meg, s eszerént e két hatalmasság közt *semmi írásbeli*

kötvény nem létezik. Egyébiránt a „Morn. P.” meg van győződve, hogy az angol kabinet megmarad azon nézete mellett, hogy Közép-Olaszországban a francia és osztrák beavatkozás kizárásával, az ottani népség magára hagyások, hogy ügyeit maga rendezze.

Páris, jan. 6. Egy rendelet a titkos tanácsnak, külön alkalmazás nélküli tagjai részére 100,000 franknyi összeget határoz, mely rendelet első alkalmazása Walewsky grófnál érvényesítették, Thouvenel úr jan. 8-kán utazik el Konstantinápolyból.

London, jan. 5. Thouvenelnek külügyminiszterré történt kinevezése itt meglepetést okozott, miután Walewsky utódjának Persigny-t remélték.

Nápoly, jan. 1. A király 50 elítéltnék megkegyelmezett.

Róma jan. 1. A hivatalos lap az ismeretes párisi röpirat ellen egy cikket hoz.

Sassari, jan. 1. A polgár-választmánynak egy, a nép mellett való nyilatkozványa lefoglaltatott, s ellene a pör megindított.

Milano, jan. 6. Garibaldi, ki ideérkezett, a lombard nemzetörség főnökévé nevezeték ki. A hivatalos „Lombardia” is megerősíti a növekvő aggodalomról szóló híreket.

Turin, jan. 6. A hivatalos lap tegnapi esti száma a belügy-miniszteriumnak köriratát közli a kamarai választások ügyében. Verdi Genuába érkezett s itt több hónapot szándékozik tölteni.

Florens, jan. 4. A Buoncompagni-palotában Orsini-féle vetgolyókat leltek. E miatt több befogatás történt, — több egyén köztársasági működés miatt hathavi börtönrre ítéltetett.

TUDOMÁNY, IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Erdélyi levelek.

II. (Vége.)

II. András uralkodási idejében érdekes epizód a német lovagok behívása. *Terra Borza* név alatt fordul elő az országrész, melynek kunok elleni megvédésére és gyarmatosokkall ellátására hívá be őket a király. Bodzát kell-e ama föld alatt érteni, vagy a Barcaságot? afölött sokat vitatkoztak legjelesb történéseink, nevezetesen Pray, Szereday és Benkő; és vitájok az okmányok hiányában megfogható. De hogy valaki még a legujabb időkben is, különösen Fejér *Codex diplomaticus* című jeles munkájának megjelenése után is, a főnemlített írók valamelyikének e tekintetben egyoldalú véleményéhez csatlakozhatik, az szomorú tanubizonyosága annak, mily kevéssé vonzatunk a kútfők fürkészetének felvállalására. Ama földnek területe ugyanis Andrásnak 1211-ben kelt adománylevelében így iratik le: „Első határa pedig e földnek kezdődik *Almage* nevű kastély kerítésaitól, és megy *Noilgiant* nevű kastély kerítéseig, innen Miklósnak kerítéseig, hol az Olf vize foly, és így fel az Olton odűg, hol a *Tortillon* az Oltha szakad; és megint megy ugyanazon *Tortillon* forrásáig, és azon víznek forrásától, melynek *Timis* a neve, halad kifolyásaig azon víznek, mely *Borzának* mondatik; azután, mennyire a havasok környezik e földet, egész *Almási*

terjed. Ez az egész föld pedig, mennyire a mondott hegyek és folyók környezik, *Borzának* mondatik*”). Már akár mindakét *Almási* alatt a háromszékit, akár az egyik alatt az udvarhelyszékit***) értsük, — e különös hangzatu helységek tüzetes meghatározása, valamint a német lovagok történelméülön levél anyaga leend, — ki tudja, hogy a Tömös vize a *Prédjial* nevű hegy alatt ered, átlátandja, miszerint Borza alatt csupán Bodzát nem érthetni. E földet — Erdővidéket, Háromszéknek keletdéli részét és a Barcaságot — azonban a német lovagok csak 1225-ig bírák. Védelmi intézeteik és templomaik építését az általuk oda telepített és ott maradt német gyarmatosok folytatták, kik későbbben az akorban Erdély északi részében megjelenő német telepítvényvel Besztercén ugyanazon jogokban részesültek, mikkel a szebenei birtok. Hogy a német lovagok maguk is több várt teljesen fölépítettek, mutatja Andrásnak második, 1212-ben kelt levele, hol a lovagok ugy említettek, mint kik *Crupurg* várát — ma *Nyén*, melyet a prasmáriak most is *Kreuzburgnak* neveznek, — építettek, így a *Frater Theodoricus de Acaron* után elnevezett Töröcsvárt, Dietrichsteint. S így nem szükséges a Borza-földről eltávolított lovagokat Székelyföldre átköltöztetni, mert a nép Háromszéken általuk épített várakra emlékezik; hisz imez maga is nagyban Borza része volt.

Erdélynek határszélei Andrásnak ez intézményei által ellenséges becsapások ellen védve, a nemzetek jogaiknak megerősítése, illetőleg föléléstése által a trónnal kibékítve voltak; csak magának az uralkodó háznak kebelébe nem szálla vissza a béke anyala. Pedig kelet felől átsivít már az öldöklő angyal fölkeltének szele. Légy ébren ifju tagja az európai családnak; holt testeddel kellend társaid biztonságát megőrizni! Pusztítottatni fogsz, egykor magad pusztító! Te is akkor, mint most a közelgő vész, eszköz felsőbb hatalom kezében...

100 darab arany jutalom

Szeged város történetének megírására.

Több irodalompartoló hazafi száz darab aranyat adott át e lapok szerkesztőségének, hogy azt Szeged város történetének megírására jutalmul kiítzzé.

*) „Prima vero meta hujus terre incipit de indaginebus castri Almage, et procedit usque ad indagine Noilgiant, et inde progreditur usque ad indagine Nicolai, ubi aqua defluit, quae vocatur Alt, et sic ascendendo per Alt usque, ubi Tortillon cadit in Alt; et iterum vadit ad ortum ejusdem Tortillon, et ab ortu aque, quae Timis vocatur, progreditur usque ad effluxum aque, quae Borsa nominatur; deinde sicut montes nivium complectuntur eandem terram, tendit usque in Almagiam. Terra vero hec tota, sicuti predicti montes et flumina ipsam circummeant, vocatur *Borza*.” Theiner szövege szerént.

**) Homorod-Almás.

a mon-
három-
székít*)
tüzetesb
rok tör-
ja, hogy
tt ered,
Három-
— azon-
Védel-
áltak
atosok
lély éj-
ényvel
k, mik-
ovagok
muntja
ho! a
g várát
Kreuz-
Frater
csvart,
ka-föld-
kötöz-
tett vá-
m Bor-

intéz-
dve, a
bléslez-
magá-
vissza
már az
en ifju
ellend
fogsz,
most
ben...

aranyat
Szeged

gibus
gligant,
ubi
er Alt
ortum
ocatur,
omina-
m ter-
sientu
ocatur

A pályakérdést tehát ezennel következőleg ki-
tűzzük:

„Írassék meg Szeged város története a legrégebb
kortól a mai idők szigorú történelmi hűséggel, minden
pártszínezet nélkül, a forrásoknak, melyekből meritte-
tik, idézése mellett.“

A mű szerző tulajdona marad, de kinyomatása
után annyi tiszteletpéldányt köteles a „Szegedi Híradó“
szerkesztőségének átadni, ahányan a kitűzött száz ar-
nyos adományhoz járultak.

Hogy a pályamű írójának a szükséges kutatások-
ra elég ideje legyen és a művet kellő gondnal írhas-
sa meg, beküldési határidőtől 1861. évi nyáreleő végéig ha-
tározzuk.

A pályaművek az író saját írásával is elfogadhat-
nak, szükséges azonban, hogy jellegével s az író nevét
rejtő levéllel ellátva legyenek.

A pályamunkák a „Szeg. Híradó“ szerkesztőségé-
hez (tanodautca 359. sz.) bérmentesen küldendők.

Pályabírák: *Horváth Cyrill*, tud. társasági r. tag,
Schröck Ferenc, tud. társasági levelező tag és *Baranyay*
Zsigmond, a történelem tanára Szegeden.

A száz arany a szeged-esztergomi takarékpénztár-
ban van letéve, homót a pályanyertes mű írója, mihelyt
műve legjobbnak ítéltetett, kivetheti.

Azon nemeslelkű honfiainak, kik városunkat ily
szép irodalmi vívmányainal gazdagították, addig is, míg
becses nevek e lapok hasábjain közölve lesznek, úgy a
magunk mint a hazai irodalom nevében köszönetet sza-
vazunk.

10 darab arany jutalom.

A *Szegedi Híradó* kiadója az e lapok m. é. első szá-
mában kitűzött de meg nem fejtett pályakérdésre a tíz
arany jutalmat újra kitűzi.

A kérdés következő:

„A rovarok vagy férgek melyik fajához tartozik a
hazánkban, különösen az alföldön újabb időkben annyira
elterjedt ugynevezett *repepéreg*, miáltal lehet akadály-
ozniuk keletkezését, vagy ha már mutatkozik, hogyan
lehet a repevetést tőle megmenteniük?“

Beküldési határidő f. évi nyáreleő vége.

A szerző nevét rejtő jellegű levélkékkel ellátott
kéziratosok a fönkitett határidőre szerkesztőségünkhez
bérmentesen küldendők be.

Szegeden, 1860. év első napján.

A *Szegedi Híradó* szerkesztősége.

TÁROGATÓ.

— A magyar tud. Akademiának már csakugyan lesz
saját, és pedig, mint reméljük, nagyszerű épülete. Mily
örömünkre szolgál, hogy az ezen szép célna való áldozat-
okban fényes példával a lelkes magyar papság megy elül.
Alig közöltük a kalocsai nagym. főpap 10,000 ftnyi adomá-
nyáról, most újra a győri ft. káptalanak ugyanazon
célna tett, 500 ftnyi adományáról adhatunk tudósítást.

— Ma, jan. 9-én foglalja el székét az Akademiában
nt. *Udvardy Ignác* hittanár nr. „A keresztényelem fűdős
befolyásáról a polgárisádsra“ című értekezésével.

— A Kol. Közl.-ben olvassuk: *Uj évi nemzeti ajándék*.
Két örvendetes tényt kell közönségünknek tudomására
hoznunk. A kolozsvári főrangú hölgyek és delnök elhatá-
rozták egymás között a *magyar irodalom* és *irodalomtör-
ténét*, a főrangú férfi ifjuság a *magyar közölg* tüzetes tanu-
lását; tanítójuk két igen kitünő tehetségű férfi és író; he-
tenkint három órát tanulnak; az első két tanóra január 2
és 4-én lőn megtartva gyönyörű ifjuság jelenlétében és

részvéte mellett: hölgyek, fiak magyarosan öltözve egytől
egyik. A kőzörákra éret, sőt hajlottkoru férfiak is jelen-
nek meg — örvendeni és batoritást s leckét adni! Az Is-
ten tegye állandóvá a nemes és dicső igyekezetet! Írók,
irodalom örvendjétek, s kies haza légy büszke leányaidra
s fiadira, kik akkor mutatják szeretetük legnagyobb jelét
hozzád, midőn arra leginkább szükséged van! Megvagyunk
győződve, hogy ennél szebb újévi ajándékkal a két orszá-
got hirlap még nem örvendeztette meg.

— *Füherceg Főkormányzó Ur* Ő császári Fensége az
évfordulat alkalmából a pesti *vakokintézetének* 100 ftot a.
é. kegyesen ajándékozni méltóztatott.

— A *nemzeti Múzeum sétánya* évről évre szépül; jövő
tavaszra irodalmunk két előharcosának szobrát fogják ott
fölláltítani, egyik *Kösfaludy Károlyé*, mely már régebben be-
van fejezve, a másik *Berzsenyi Dániel* lesz. Közéjük még
épen odaillenek a Kazinczy-szobor, melynek létesítése
aligha sokáig fog magára várni.

— A magyar- s erdélyországi t. kegyes-tanítóréndiek
1860-ra szöls s e napokban megjelent névkönyvből (Fam-
iliae Clericorum Regularium Scholarum Piarum) a követ-
kező adatokat közöljük: a t. rend kormányzója, ft. *Burgstäl-
ler Cal. József*; a rendi tanácsos ft. *Nagy Péter* érdemestilt
kormányzó uron kívül 6 assistens és 2 consultor képezi.
A rendtagok összes száma 280, kik közül 216 áldozár, 42
növendék, 21 újone, 1 frater; tanítással foglalkozik 189,
lelkészkedéssel 6; az ünnepélyes rendi fogadalmakat letet-
te 226, az egyszerű fogadalmakat 27; hit- és bölesészeti
tudor van 6, csupán hittudor 1, bölesészettudor 27, egy
vagy több tárgyból szigorlatot kiállott 15; a társházakon
kívül foglalatokodik 13, kik közül két áldozár Éjszak-
Amerikában missionarius. A tanuló-ifjuság száma a lefolyt
185^g-iki tanévben volt 5733; az előbbi 185^g-iki tanév-
ben 5643, s így 1859-ben a tanulók száma 90-el gyara-
podott.

— Legutóbbi időkben sokat beszéltek és írtak a *ma-
gyarzene*, mint egyik nemzeti kincsünk, művelése- és ne-
mesítéséről; legújabbban *Bartalus István*, ki már e tárgy-
körül sokat fáradozott, ugyanezen szempontból indulva ki,
Mosonyi Mihályról és műveiről ír. A szerzeményeken kívül,
melyek ez utóbbitól megjelentek, említésre és figye-
lemreméltó azon meggyőződése, hogy a magyar zene mű-
velését csak oly művésztől lehet a zene belső sajátágánál
fogva várni, ki született magyar. Ezért ő csupán tosgyöke-
res magyaroknak ad az őszhangzattan és zeneszerzésből
órákat. Vajha ifjaink közül többen szánnák el magukat a
művészet eme szép ágára, hogy az idegen zamatu zeneda-
rabok helyett minél több eredeti jellegű szerzeménnyel
mutathatók a külföld előtt is zenénk szépségét.

— *Vácot* a magyar Akadémia javára jövő hó közepé
táján fényes táncvigalmat fognak tartani, melyre már a vi-
déken is nagyban készülnek. Hiszszük, hogy a célhoz illő-
leg nemzeti viseletünk bőven lesz képviselve benne.

— *Kriegel aratógépe*, *Erikövy* úr s a magyar gazda-
sági egyesület pártfogása mellett, már elkészült, s az első
tett kísérletek ez új találmány életrevalóságáról fényesen
tanuskodnak.

— *Győrött*, a püspökvár ó bástya-falában több be-
omlott üreget fedeztek föl, melyek egykor a vár kazama-
táihoz tartoztak; ez üregek egyikében még látható a ha-
talmas ívezettel védett hajdani várkút.

Előzetési felhívás. Noha gyenge erőnkhez mért
munkásságunk irodalmunk téres mezéjén nem igényelhet is
magának valami kitünő állást: mindazáltal bármily csekély
eredményű legyen is az — különösen pedig ha oly részre
irányoztatik, mely a többi között még legparlagabban he-
ver, — eredménytelennek mondani nem lehet. E szilárd
meggyőződés, hogy buzgó fáradságunk nem lesz sem mi-

magunk, sem irodalmunkra nézve egészen gyümölcstelen, bír rá, ösztönöz és serkent bennünket, hogy többször magunk megszorításával is esüggedenül folytassuk a lelkes elődeink által alapított „Munkálatok“ at. Azért a szokott évi munka most sem marad el; hanem minden igyekezetünk megfeszítése mellett hozni fogja sz. Ágoston „Az Isten városáról“ írt művének folytatását, vagyis a IX—XVI. könyvet bezárólag.

Magas pártfogóink és buzgó ügyfeleinknek, kik tudják, mit tesz nekünk munkát kiadni, elég ez egyszerű tudósítás, hozzá kapcsolva azon bizalomteljes kérésünket, hogy valamint eddig, úgy ezután se vonják meg segédkezőket tőlünk, miszerint szives hozzájárulásuk által nagyhorderejű

egyházirodalmunk előbbrevitelében csekélységünk szerént mi is közreműködhesünk.

A 22—25 ivnyi mű ára: 1 frt. a. é., melyet azonban csak a példányok átvétele után kérünk megküldetni. Megfognak pedig jelenni a „Munkálatok“ a pár év óta szokott csinos alak- és kiállításban, szent Iván hava végén.

Minden 10 példányra egy tiszteletpéldánnyal kedveskedünk.

Pesten, Karácsonhó 18-án 1859.

A pesti növendékpapság magyar e. i. iskolájának ez évi tagjai.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő:
Lonkay Antal.

Főmunkatárs:
Garay Alajos.

Ipar, gazdaság, pénzügy, kereskedelem és közlekedés.

Árkelet a bécsi börzén jan. 7.

5% ausstr. értékh.	68.50	Loyd	225.—
5% nemzeti kölcsön	79.40	Pesti lánchid	330.—
3% metalliques	72.60	Éjszaki vasut	192.80
4% „	64.—	Államvasut	271.—
5% magy. földt. köt.	73.25	Nyug. vasut	176.25
1834-ki állampapírok	330.—	Déli „	154.50
1839-ki „	120.25	Tiszai „	105.—
1854-ki „ 4% os	112.—	Pardubitzai	139.—
Comoi „	16.—	Amsterdam 100 holl. f.	—
Hitekörszjegy	102.—	Augsburg 100 f. é. d.	107.25
4% Dumagvázi. sorj.	102.50	Frankfurt 100 f. é. d.	107.50
Hg Eszterházy	40 fős 83.—	Hamburg 100 m. p.	94.75
Hg Salm	40 fős 40.50	London 10 ft. st.	25.—
Hg Pálffy	40 fős 38.—	Páris 100 frank.	49.80
Hg Clary	40 fős 37.—	Bukarest oláh piasz	18.40
Gr. St. Genois	40 fős 38.50	Konstantinápoly 100 tör. p.	—
Budai	40 fős 37.50	Cs. koronás	17.20
Hg Windischg.	20 fős 23.—	Cs. arany	5.92
Hg Waldstein	20 fős 27.50	Ézüst	24.60

VASUTMENETEK.

INDULÁS.

Pestől Váradra, Debrecenbe: 5 órak. regg.
Szolnokról Aradra: 3 ó. 57 p. d. u.
N.-Váradra 10 ó 3 p. regg.
Püspök-Ladányról N.-Várad: 12 ó. 53 p. d. u.
Szolnokról Deb. Miskolc: 10 ó. 3 p. regg.
Pestől Arad, Temesvára: 4 ó. 15 p. d. u. 5 ó. r.
Szegedről Temesvára: 11 ó. 34 p. éj. 2 ó. d. u.
Püsp.-Ladányról Szoln.-Arad: 1 ó. 14 p. d. u.
Miskolcra Pestre: 11 ó. 35 p. reg.
Debrecenből Pestre: 2 ó. 52 p. r.
N. Váradról Püsp.-Ladányra: 9 ó. 30 d. e.
Aradról Pestre: 9 ó. 51 p. e.
Temesvárról Szegedre: 7 ó. 54 p. 5 ó. 10 p. r.
Szegedről Pestre: 1 ó. éj., 12 ó. dél.
Pestől Bécsbe: 9 óra r. 9 ó. 25 p. est.
Új-Szönyről Bécsbe: 2 óra 5 p. délután.
Bécsből Pestre: 6 ó. 30 p. r. 7. órak. est.
„ „ Győr-Uj-Szönyre: 8 ó. r. 4 ó. 40 p. d. u.

HIRDETÉSEK.

POSNER KÁROLY LAJOS AJÁNLKOZÁSA.

Vonalzott kereskedelmi s ügyviteli könyveim már évek óta kivívta a bel- és külföld osztatlan tetszését, mivel ezeknél a rovatok hibátlanúsága- és szépségére a legszigorúbb gond, a bekötést illetőleg tartósság és csino, a jutányosságra nézve pedig a legnagyobb figyelem fordított; ezen jeles tulajdonokon kívül a belső beosztás nem csak világosság és könnyelm tekintetéből felel meg minden kereskedelmi igényeknek, hanem azon **törvényes szabott rend** szempontjából is, mely a magas kormánytól rendeltetett.

A nep. real- és kereskedelmi-iskolákra tanítást a legalkalmasabb figyelem fordítottik, s a tanodákban szükségeselt vonalzott **könyvek és papiros** a raktárban mindig találhatók; valamint az iskolai hivatalok rendelkezésére következő tárgyak állnak mindig **kiadásra: tanoda-látogatási-táblák, elemeneti-lajstromok, vasárnapi nevezgyezékek, iskolai bizonyítványok, szorgalmi levelek** st.

A f. **papság** számára: *Matricula Baptistarum, Copulatorum, Defunctorum*, nyoma, vonalazva, egyes levelekben vagy egész könyvben. **Tanarok és tanítók** részére azon utasítással szolgálók, hogy a kívánatnak megfelelőleg, gyakorlatilag beszozott **osztály-könyvek** jelentek meg nálam. **Jegyzők és ügyvedek** számára minden szükséges könyvek és nyomott példányiratok találhatók raktáramban.

Egyszeremint ajánlom gazdagon felszerelt **lecc. itatós- és postapapír-raktáramat**, a általában minden cikket, mely a papír-kereskedéshez tartozik. 1859-diki máj. 1-je óta a birtimál van **foraktara** a cs. k. szabadalmazott

kis-nezsideri papir-gyárnak

Magyar, Erdélyország, a Vajdaság s a Temesi-bánság részére.

Egyár a birodalom legrégebb és legkiválóbb gyárainak egyike, s készítményei különös tartósság és minőség által tűnnek ki.

POSNER KÁROLY LAJOS.

iroda és gyár az Erzsébet-tér s a Bécsi-utca sarkán, a Schleichla-féle házban, i. sz. 1. em.

A foraktar ugyanezen házban, kissébb rakhely pedig a tartomány minden elismert könyvkereskedésében vannak.

Teljes-számú példányokkal még szolgálhatunk.

Pest, 1860. Nyomatott Wodianer F.-nél. Erzsébet-tér 3. szám.